

BÀI 1

TRUYỀN THÔNG ĐÁNH GIẶC GIỮ NƯỚC CỦA DÂN TỘC VIỆT NAM

I. LỊCH SỬ ĐÁNH GIẶC GIỮ NƯỚC CỦA DÂN TỘC VIỆT NAM

3. Các cuộc chiến tranh giữ nước (TK X đến cuối TK XIX)

a. Nước Đại Việt thời Lý – Trần với kinh đô Thăng Long (Hà Nội)

- Là một quốc gia thịnh vượng ở Châu Á. Thời kì văn minh Lý – Trần; Văn minh Đại Việt.

b. Dân tộc ta phải đứng lên đấu tranh chống xâm lược, tiêu biểu là :

- Các cuộc kháng chiến chống quân Tống
 - + Lần thứ nhất (981) do Lê Hoàn lãnh đạo.
 - + Lần thứ hai (1075 – 1077) dưới triều Lý (tiêu biểu Lý Thường Kiệt).
- Các cuộc kháng chiến chống quân Mông – Nguyên (1258 – 1288).
 - + Lần thứ nhất 1258;
 - + Lần thứ hai 1285;
 - + Lần thứ ba 1287 – 1288.
- Cuộc kháng chiến chống quân Minh (đầu TK XV)
 - + Do Hồ Quý Ly lãnh đạo (1406 – 1407), không thành công.
 - + Khởi nghĩa Lam Sơn do Lê Lợi, Nguyễn Trãi lãnh đạo (1418 – 1427).
- Cuộc kháng chiến chống quân Xiêm – Mãn Thanh (cuối TK XVIII)
 - + Chống quân Xiêm (1784 – 1785).
 - + Chống quân Mãn Thanh (1788-1789).

c. Nét đặc sắc về nghệ thuật quân sự (TK X đến cuối TK XIX)

- Chủ động đánh trước, phá kế hoạch địch (Tiên phát chế nhân – Nhà Lý chống quân Tống lần thứ hai).
- Lấy chỗ mạnh của ta đánh vào chỗ yếu của địch (nhà Trần chống quân Mông – Nguyên).
- Lấy yếu chống mạnh hay đánh bất ngờ, lấy ít địch nhiều hay dùng mai phục (Lê Lợi, Nguyễn Trãi chống quân Minh).
- Rút lui chiến lược, bảo toàn lực lượng tạo thế và lực cho cuộc phản công đánh đòn quyết định tiêu diệt địch (trong chống quân Xiêm – Mãn Thanh).

4. Cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, lật đổ chế độ thuộc địa nửa phong kiến (TK XIX đến 1945)

- Giữa TK XIX, vận mạng dân tộc ta đứng trước một thử thách hiểm nghèo thực dân Pháp tiến hành xâm lược nước ta. Pháp là một cường quốc tư bản thực dân, giàu về kinh tế, mạnh về quân sự, có tham vọng lớn.

- Tháng 9/1858, thực dân Pháp tiến công xâm lược nước ta, Triều Nguyễn đầu hàng Pháp. Năm 1884 Pháp chiếm cả nước ta, nhân dân Việt Nam đứng lên chống Pháp kiên cường.

- Năm 1930, Đảng Cộng Sản Việt Nam ra đời do lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc sáng lập. Dưới sự lãnh đạo của Đảng, cách mạng Việt Nam trải qua các cao trào và giành thắng lợi lớn:

+ Xô Viết Nghệ Tĩnh năm 1930 – 1931.

+ Phong trào phản đế và tổng khởi nghĩa năm 1940 – 1945, đỉnh cao là CMT8 năm 1945 lập ra nước Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa – Nhà nước dân chủ nhân dân đầu tiên ở Đông Nam Á.

5. Cuộc kháng chiến chống Pháp (1945 – 1954)

- Ngày 23/9/1945 thực dân Pháp xâm lược nước ta lần thứ hai.

- Ngày 19/12/1946 Chủ tịch Hồ Chí Minh kêu gọi toàn quốc kháng chiến “chúng ta thà hi sinh tất cả chứ nhất định không chịu mất nước, nhất định không chịu làm nô lệ”.

- Quân dân ta liên tục mở rộng đòn tiến công quân Pháp.

+ Chiến thắng Việt Bắc Thu Đông năm 1947.

+ Chiến thắng Biên Giới năm 1950;

- Chiến thắng Đông Xuân năm 1953 – 1954, đỉnh cao là chiến dịch Điện Biên Phủ, buộc pháp phải ký hiệp định Giơ-ne-vơ và rút quân về nước, miền Bắc ta hoàn toàn giải phóng.

6. Cuộc kháng chiến chống Mĩ cứu nước (1954 – 1975)

- Đế quốc Mĩ phá hoại hiệp định Giơ-ne-vơ, hất cẳng Pháp để đế quốc Mĩ thay thực dân Pháp xâm lược nước ta, chúng dựng lên chính quyền tay sai Ngô Đình Diệm biến miền Nam nước ta thành thuộc địa kiểu mới, lập căn cứ quân sự của chúng, hòng chia cắt lâu dài đất nước ta.

- Nhân dân ta đứng lên đánh Mĩ:

+ Đồng Khởi, thành lập Mặt trận dân tộc Giải phóng miền Nam năm 1960.

+ Đánh bại chiến lược “Chiến tranh đặc biệt” năm 1961 – 1965.

+ Đánh bại chiến lược “Chiến tranh cục bộ” năm 1965 – 1968.

+ Đánh bại chiến lược “Việt Nam hóa chiến tranh” năm 1968 – 1973, cùng với chiến thắng của quân và dân Lào, Campuchia đập tan cuộc tập kích chiến lược bằng máy bay B52 tại Hà Nội, buộc Mĩ phải ký hiệp định Pa-ri, rút quân Mĩ về nước.

+ Đại thắng mùa xuân năm 1975 đỉnh cao là chiến dịch Hồ Chí Minh, giải phóng miền nam, thống nhất nước nhà, cả nước đi lên chủ nghĩa xã hội.

7. Chiến tranh bảo vệ Tổ quốc sau năm 1975

Vừa ra khỏi cuộc chiến tranh chống Mĩ cứu nước lâu dài, gian khổ, nhân dân ta muốn có hòa bình để khắc phục hậu quả chiến tranh, xây dựng đất nước, nhưng các thế lực thù địch chống Việt Nam lại gây ra các cuộc chiến tranh xâm lược quy mô lớn ở Biên giới Phía Tây và Biên giới Phía Bắc.